

## **Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2026**

YMPLT 17.12.2025 § 54  
310/11.02.00/2024

Terveysuojelu-, tupakka-, elintarvike- ja eläinlääkintähuoltolaeissa ja keskusvirastojen laatimissa valtakunnallisissa valvontaohjelmissa sekä eläinlääkintähuoltolain alueellisessa suunnitelmassa kuvataan kunnan valvontasuunnittelulle asetetut vaatimukset ja tavoitteet. Kunnan valvontasuunnitelma on monivuotinen ja se tarkastetaan vähintään kohteiden lukumäärien ja tarkastus- ja näytteenottosuunnitelmien osalta vuosittain.

Haapajärven kaupungin ympäristöpalveluiden ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan on koottu ympäristöterveydenhuollon valvonta yleisesti ja toimialakohtaisesti. Suunnitelmassa on otettu huomioon ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön vaatimukset ja keskusvirastojen valtakunnalliset ohjelmat. Suunnitelmaan on kirjattu valvonnan kohdentuminen paikalliset valvontatarpeet huomioiden ja siinä on otettu huomioon käytettävissä olevat resurssit. Valvontasuunnitelma on valvonnan suunnittelun, toteutuksen, seurannan, arvioinnin ja kehittämisen työväline. Valvontasuunnitelmassa on arvioitu myös ennakkoimattoman ja ennaltaehkäisevän työn määrää ja sen resurssointia.

Haapajärven kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma koostuu yleisestä osasta sekä toimialakohtaisista elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelain sekä eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmista. Valvontasuunnitelma on laadittu ohjelmakaudelle 2025 – 2028 teemalla vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Suunnitelma on päivitetty vuodelle 2026 muuttuvan lainsäädännön, valvonnan ohjauksen, kohteiden ja tarkastusten lukumäärien, projektien ja valvonnan painotusten osalta.

### **Keskeiset päivitykset**

Valvontasuunnitelman yleiseen osaan on lisätty kuvausta ympäristöterveydenhuollon aktiivisesta roolista kehittää elinympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta viranomaisyhteistyön kautta.

Valtionhallinto uudistuu 1.1.2026 alkaen. Aluehallintovirastojen terveydensuojelun sekä Valviran tupakka- ja terveydensuojelun ohjaustehtävät siirtyvät uuteen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV). Aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon ohjaustehtävät siirtyvät Ruokavirastoon. ELY-keskuksen vesihuollon tehtävät siirtyvät uuteen Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukseen.

Valmius- ja varautumisasioissa uutta on terveydensuojeluviranomaisen toimivalta vaaratiedotteen antamiseen. Suunnitteilla on jalkauttaa ympäristöpalveluiden valmiussuunnitelmaa ja yhteensovittaa sitä kuntien suunnitelmien kanssa vuonna 2026. Lisäksi on suunnitteilla paikallinen ja pienimuotoinen häritötilanneharjoitus alueen suurimpien vesilaitosten kanssa.

Elintarvikevalvonnan painotuksia ovat vuonna 2026 HACCP-osaamisen kehittäminen, elintarvikehuoneistojen puhtaanapito, kuluttajainformaation oikeellisuus, digitaalisten valvontatyökalujen ja sähköisen asiointin ja rekistereiden tehokkaampi käyttö.

Talousvesivalvonnassa jatketaan alueen vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien päivittämistä ja tiedottamista legionellabakteerista ja sen torjunnasta.

Terveysturvallisuuden valvonnassa valvontaohjelmakauden paikallisena painopisteenä on puhtaanapito ja hygieenisen olosuhteet. Vuodelle 2026 on suunniteltu tiedotuskampanjaa radonin haitoista ja -mittauksien tarpeellisuudesta.

Tupakkalain valvonnassa on huomioitu tupakkalain muutos, jonka myötä myös savuttomat nikotiinituotteet tulivat tupakkalain sääntelyn piiriin. Ehkäisevän päihdetyön kuntakohtaisissa moniammatillisissa verkostoissa on otettu edistysaskeleita ja tätä työtä jatketaan edelleen.

Lääkelain mukainen nikotiinivalmisteiden valvonta on siirretty omaksi kappaleeksi, koska taustalla on oma lainsäädäntö.

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmassa on otettu huomioon uusi eläinlääkintähuoltolaki, joka tulee voimaan 1.1.2026. Uuden lain mukaan eläinlääkäripalvelut jakaantuvat järjestämisvastuun mukaisiin ja nk. täydentäviin palveluihin, jotka hinnoitellaan eri tavoin. Uusi laki tuo mukanaan myös uusia velvoitteita eläinlääkäreiden palkkiotietojen kokoamiseen ja järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden raportointiin. Painopisteenä on varmistaa uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten toteutuminen eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä.

Valvontasuunnitelman liitteisiin 1 – 4 on päivitetty valvontakohteiden ja tarkastusten määrät sekä eläinlääkintähuollon resurssitarvelomake.

Haapajärven kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2026 on liitteenä.

Valmistelija/lisätietoja: ympäristöjohtaja Sanna Rätty, p. 040 3008 270

## **Päätösehdotus**

Ympäristölautakunta hyväksyy ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivityksen vuodelle 2026 liitteen mukaisena ja lähettää sen tiedoksi Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle, Ruokavirastolle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

## **Päätös**

Hyväksyttiin.